

4. Životní prostředí

Dlouhodobý trend úbytku orné půdy pokračoval...

Z celkové rozlohy Olomouckého kraje 5 267 km² připadalo v uplynulém roce 52,8 % na půdu zemědělskou a 47,2 % na půdu nezemědělskou. Mírný pokles podílu zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Od roku 2000 ubylo v kraji téměř 54 km² zemědělských ploch. Hlavní příčinou je dlouhodobý úbytek půdy orné. V roce 2015 bylo v Olomouckém kraji evidováno 2 056 km² orné půdy, tj. o 82 km² méně než v roce 2000. Část orné půdy se v minulosti transformovala do trvalých travních porostů. Jejich výměra vzrostla od roku 2000 o 30 km² na 567 km². Bez výrazných změn naopak zůstávají dlouhodobé plochy zahrad (121 km²), ovocných sadů (27 km²) nebo chmelnic (10 km²).

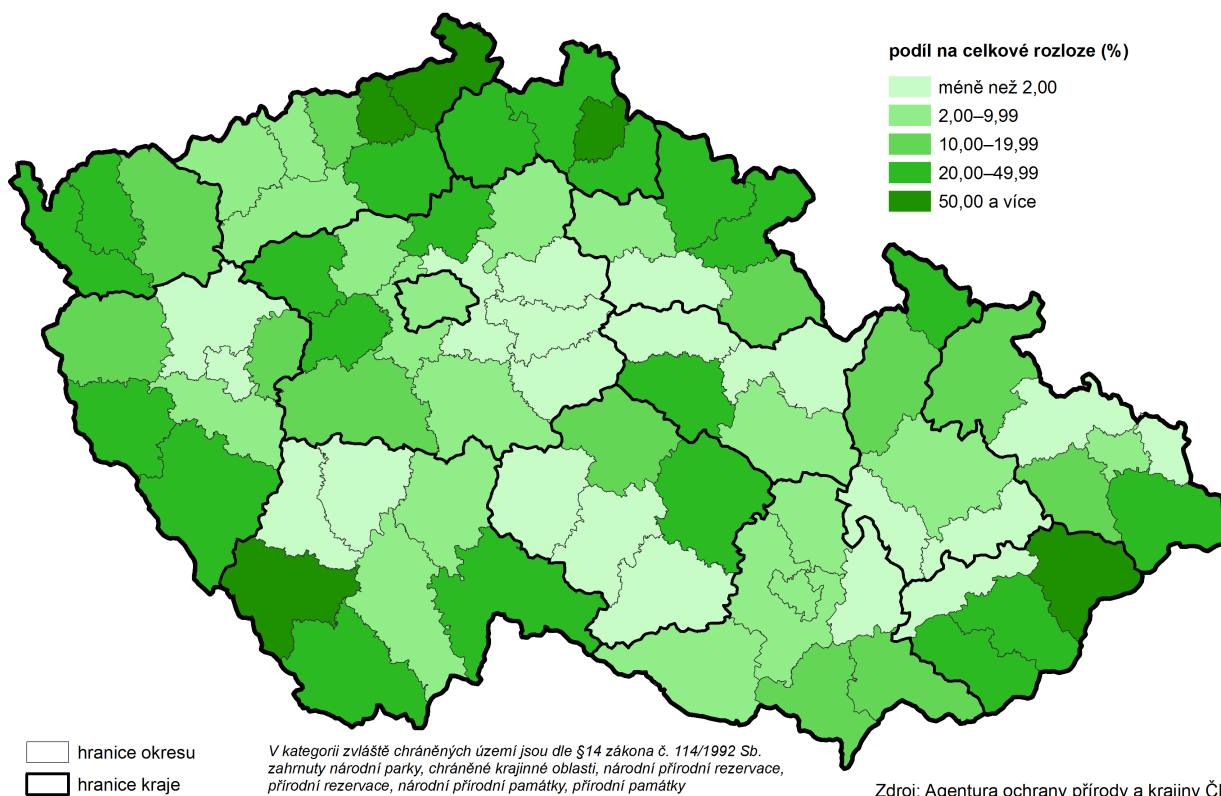
Tři čtvrtě nezemědělské půdy tvoří lesní pozemky...

Mezi nezemědělskou půdou převládají v Olomouckém kraji lesní pozemky, které v roce 2015 zaujímaly 1 852 km². Zbývající část připadala na zastavěné plochy a nádvoří (84 km²), vodní plochy (60 km²) a plochy ostatní (489 km²), mezi které patří například dráhy, pozemní komunikace nebo veřejná zeleň. Celková výměra zastavěných ploch s nádvořími se mezi roky 2000 a 2015 zvýšila o 389 tisíc metrů čtverečných, tj. o necelých 0,4 km².

V ekologickém zemědělství 350 km² půdy...

Podle Ministerstva zemědělství bylo v Olomouckém kraji evidováno 350 km² půdy v ekologickém zemědělství. Meziročně její výměra mírně poklesla a představovala 8,1 % z celkové půdy v ekologickém zemědělství v České republice.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2015

V kraji dvě chráněné krajinné oblasti: Jeseníky a Litovelské Pomoraví...

V Olomouckém kraji bylo podle stavu z roku 2014 vymezeno 165 chráněných území, která zahrnovala 2 chráněné krajinné oblasti a 163 maloplošných chráněných území. Celková rozloha všech chráněných území se meziročně zvýšila o 0,3 % na 634 km², a to především díky rozšířené výměře národních přírodních rezervací. Chráněné krajinné oblasti Jeseníky a Litovelské Pomoraví se rozkládá na území o výměře 558 km². Počet chráněných území se v předloňském roce zvýšil o 11 přírodních památek.

Podíl obyvatel zásobovaných vodou vzrostl na své maximum...

Délka vodovodní sítě Olomouckého kraje činila v uplynulém roce 4 524 km, čímž byla o 23 km delší než před rokem. Na veřejný vodovod bylo napojeno 91,4 % obyvatel, tj. nejvíce v historii kraje. V mezikrajském srovnání byl zjištěn podíl čtvrtý nejnižší s tím, že celorepublikový průměr činil 94,2 %. V celém kraji bylo 127,4 tis. vodoměrů a 124,7 tis. vodovodních přípojek.

Cena vodného vzrostla na 31,8 Kč/m³...

V Olomouckém kraji bylo v loňském roce vyrobeno 28,0 mil. m³ pitné vody. Jednalo se o nejnižší hodnotu v historii kraje, která představovala 4,7 % celorepublikového úhrnu. Z celkem vyrobené pitné vody v kraji pocházelo 25,8 mil. m³ z vod podzemních. Vyfakturováno bylo 25,2 mil. m³ pitné vody. Většina z ní byla určena pro domácnosti (69,1 %). Spotřeba vody v roce 2015 vzrostla, a to i přes stále rostoucí ceny. Zatímco v roce 2010 činila cena vodného 27,5 Kč/m³, o pět let později vzrostla na 31,8 Kč/m³ (bez DPH). Specifické množství vody fakturované celkem se zvýšilo na 119,1 l/os./den. I přes meziroční růst byla zjištěná spotřeba o 12,4 l nižší než hodnota celorepublikového průměru. Nefakturováno bylo v uplynulém roce 5,2 mil. m³ vody, a to zejména díky ztrátám vody v trubicí síti (4,5 mil. m³ vody). Množství nefakturované vody meziročně opět kleslo, a to o 5,5 %.

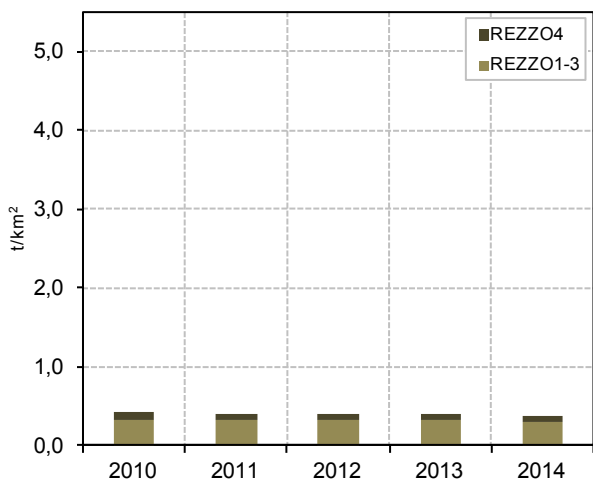
Podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci dosáhl 82,4 %...

Délka kanalizační sítě dosáhla vloni 2 898 km, což bylo o 84 km více než v roce 2014. Počet kanalizačních přípojek překonal stotisícovou hranici a činil 103,0 tis. Tempo budování kanalizační sítě bylo 28x vyšší než rozšiřování sítě vodovodní. V domech napojených na kanalizaci bydlelo v roce 2015 celkem 523 532 osob, tj. 82,4 % obyvatel Olomouckého kraje. Naprostá většina z nich (95,8 %) bydlela v domech s napojením na kanalizaci s ČOV. Na čističku odpadních vod tak bylo poprvé napojeno přes půl milionu obyvatel v kraji.

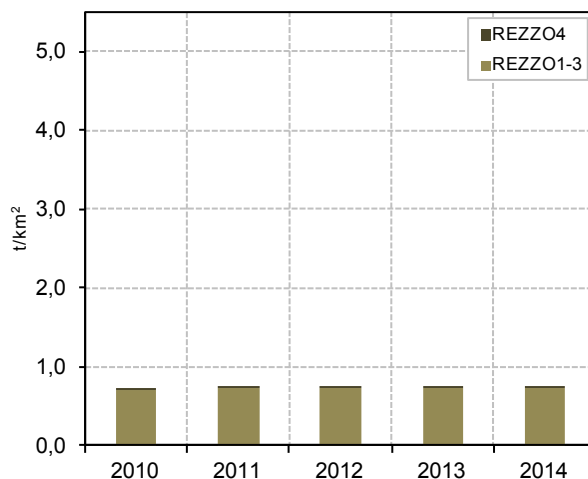
Cena stočného vzrostla na 29,3 Kč/m³...

Do sítě bylo v loňském roce vypuštěno 31,8 mil. m³ odpadních vod, z toho 57,3 % vod bylo splaškových. Množství čištěných vod dosáhlo úrovně 48,5 mil. m³, přičemž většina připadala na vody srážkové (48,0 %) a splaškové (35,9 %). Podíl čištěných odpadních vod činil 94,3 %. Cena stočného se od roku 2010 zvýšila o 6,8 Kč/m³ na 29,3 Kč/m³.

Graf: Měrné emise tuhých látek podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji v letech 2010 až 2014 (v t/km²)

Graf: Měrné emise oxidu siřičitého podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji v letech 2010 až 2014 (v t/km²)

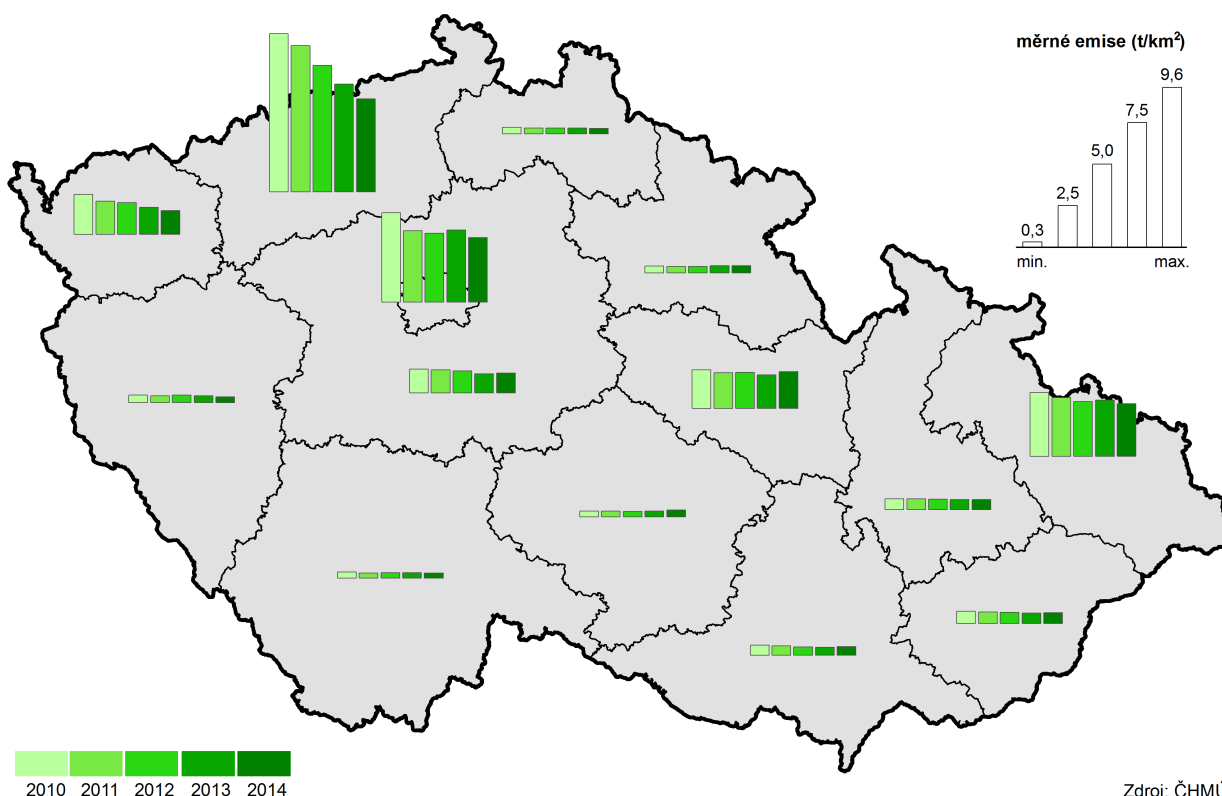

Kvalita ovzduší v kraji se stále zlepšuje...

Český hydrometeorologický ústav provedl v roce 2014 z důvodů nové struktury stacionárních zdrojů přepočtení celé časové řady. Emisní bilance od roku 2013 byla zpracována pro všechny kategorie zdrojů z aktuálních dostupných podkladů a odpovídá požadavkům na mezinárodní inventarizaci emisí. V porovnání s ostatními kraji lze emisní bilanci Olomouckého kraje označit za dlouhodobě příznivou. Mezi roky 2010 a 2014 došlo k úbytku měrných emisí tuhých látek, oxidů dusíku i oxidu uhelnatého. U oxidu siřičitého byly hodnoty v uvedených mezních letech srovnatelné. Nejvýznamnější pokles byl od roku 2010 zaznamenán u největšího znečišťovatele, tj. oxidu uhelnatého (pokles o 15,8 % na 4,27 t/km²), a to z důvodu menšího znečišťování mobilními zdroji.

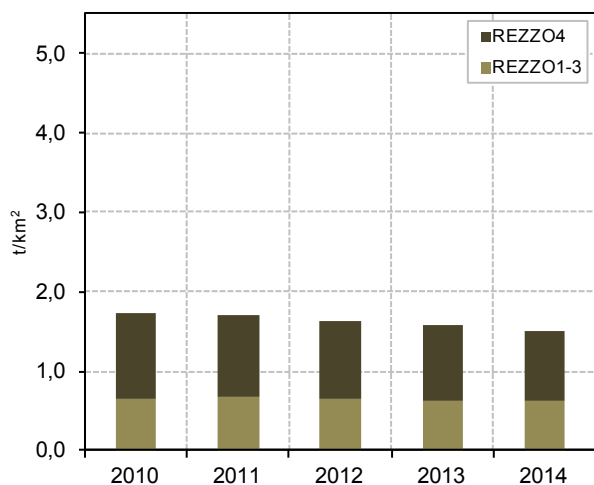
Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2010 až 2014

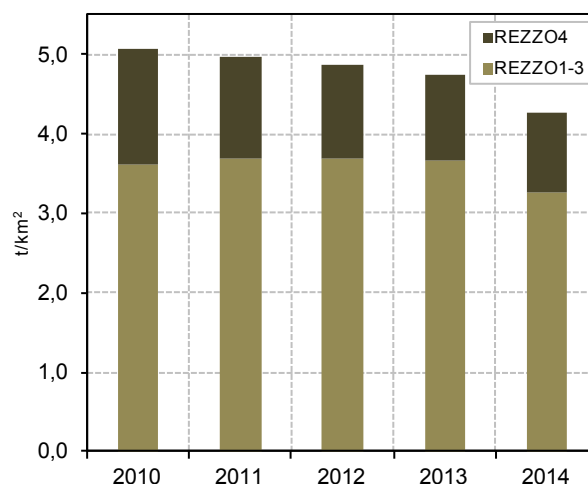
Nejvíce znečištěné ovzduší v kraji na Přerovsku...

Příznivý vývoj byl mezi roky 2010 a 2014 vykázán také u měrných emisí tuhých látek (pokles na 0,38 t/km²) a oxidů dusíku (pokles na 1,52 t/km²). Měrné emise oxidu siřičitého činily v obou sledovaných letech 0,72 t/km². Na emisích tuhých látek, oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého se nejvíce podílí stacionární zdroje (REZZO 1–3), na emisích oxidů dusíku naopak zdroje mobilní (REZZO 4). Z územního hlediska jsou nejvíce postiženy oblasti v těsné blízkosti zdrojů. V Olomouckém kraji náleží nejhorší kvalita ovzduší okresu Přerov, kde jsou sledované měrné emise vyšší než ve zbývajících částech kraje. Zhoršené ovzduší sužuje díky husté dopravě také všechna větší města a blízká okolí vytížených dopravních tras.

Graf: Měrné emise oxidů dusíku podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji v letech 2010 až 2014 (v t/km²)

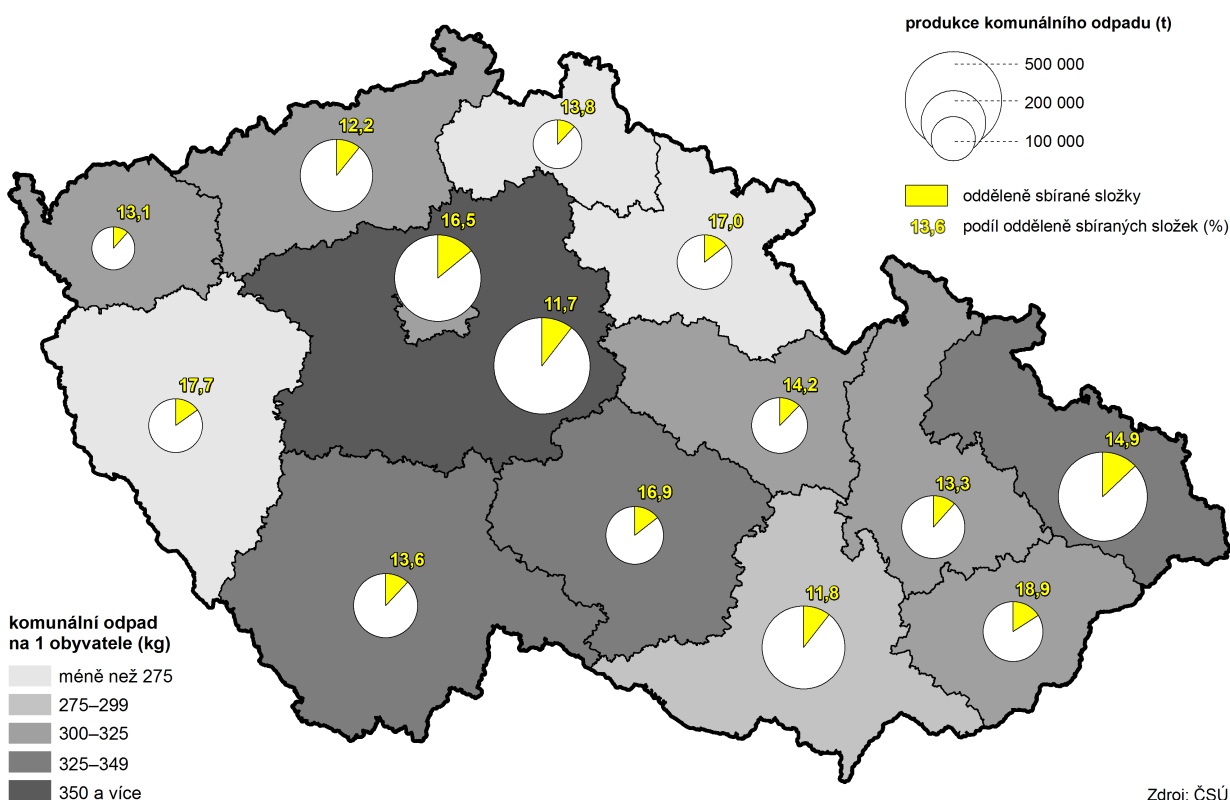
Graf: Měrné emise oxidu uhelnatého podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji v letech 2010 až 2014 (v t/km²)

V roce 2014 klesla produkce podnikového odpadu a vzrostla produkce komunálního odpadu...

Krajská produkce podnikového odpadu dosáhla v předminulém roce 647,6 tis. tun a meziročně klesla o 12,6 % na své tříleté minimum. Hlavním producentem zůstalo stavebnictví (51,9 %) následované zpracovatelským průmyslem (29,3 %). Z celkového množství podnikových odpadů bylo 3,6 % nebezpečných. Ačkoliv podíl nebezpečného odpadu meziročně vzrostl, zůstal pod celorepublikovým průměrem (5,7 %). Produkce komunálního odpadu vzrostla meziročně o 1,2 % na 198,5 tis. tun (312,1 kg/obyv.). Dvě třetiny komunálního odpadu připadaly na běžný svoz. Objem i podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu meziročně stoupl, v roce 2014 na něj připadalo 26,4 tis. tun (tj. 13,3 % z celku). Každý obyvatel Olomouckého kraje v průměru vyprodukoval 41,4 kg odděleně sbíraných složek komunálního odpadu.

Komunální odpad v krajích v roce 2014

Investice na ochranu životního prostředí druhé nejvyšší za posledních 10 let...

Ačkoliv výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají, v předminulém roce vzrostly na desetileté maximum. V roce 2014 dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí na území Olomouckého kraje 1 538,4 mil. Kč. V přepočtu na 1 obyvatele dosáhly pořízené investice hladiny 2 418 Kč, což odpovídalo čtvrté nejvyšší hodnotě mezi všemi kraji České republiky. Celostátní průměr představoval 2 983 Kč/obyv. s tím, že nejvyšší hodnotu vykázal Kraj Vysočina a nejnižší hodnotu kraj Liberecký.

Podíl grantů a dotací na investicích činil 41,5 %...

Investoři se sídlem v Olomouckém kraji vynaložili na ochranu životního prostředí 1 454,2 mil. Kč investičních a 2 558,6 mil. Kč neinvestičních nákladů. Nadpoloviční podíl investičních nákladů byl určen na nakládání s odpadními vodami (753,8 mil. Kč). S velkým odstupem následovaly investice na nakládání s odpady (261,5 mil. Kč) a na ochranu ovzduší a klimatu (208,7 mil. Kč). Podíl grantů a dotací z veřejných rozpočtů na výše uvedených investičních nákladech činil 19,0 % a podíl ostatních grantů a dotací 22,6 %. Relativní výše všech grantů a dotací (41,5 %) byla v mezikrajském srovnání pátá nejvyšší. V případě neinvestičních nákladů převažovaly výdaje na nakládání s odpady (1 270,4 mil. Kč) a na nakládání s odpadními vodami (1 053,6 mil. Kč).

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2010 až 2014

